

30.11.2016_ Nr. 09-06/03-02/1127
La nr. 01-04-276/MB din 28.11.2016

**Doamnei Stela GRIGORAȘ,
ministru al muncii, protecției sociale și familiei**

Stimată doamnă ministru,

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM) a examinat proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative și vă prezintă următoarele obiecții și propuneri pentru a fi luate în considerație la perfecționarea legislației în acest domeniu.

1. La proiectul de lege trebuie să accentuăm că la elaborarea proiectului menționat nu au fost luate în considerație prevederile Obiectivelor strategice 2 și 3 ale Conceptului unic de reformă a sistemului de pensii din Republica Moldova, aprobat prin Decizia Guvernului nr.116-d din 5 august 2016 și anume:

În Art. III al proiectului legii menționate nu a fost propusă completarea Legii privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489-XIV din 08.07.1999 cu prevederile din Subacțiunea nr.1 al Obiectivului strategic 2 al Concepției privind „Repartizarea contribuțiilor de asigurări sociale pe fonduri, constituite în funcție pe riscuri sociale”, în special, despre constituirea fondurilor de asigurări sociale constituite în funcție pe riscuri sociale și stabilirea cotelor de asigurări sociale din tariful general. Mai mult decât atât, prevederile alin. (1) al art. 4 din Legea 156/1998 stipulează că „pensiile stabilite în conformitate cu prezenta lege se plătesc din fondul de pensii” care de facto, în sistemul public de asigurări sociale, nu există.

În Art. II al proiectului legii menționate a fost omisă prevederea pct. 2.1. din Subacțiunea nr.1 al Obiectivului strategic 3 al Conceptului unic privind „Instituirea pensiei de bază, garantată tuturor pensionarilor din bugetul de stat ca mecanism în vederea sporirii protecției sociale a beneficiarilor”.

Prevederile pct. 2.2. din Subacțiunea nr. 2 al Obiectivului strategic 3 al Conceptului unic privind „Indexarea pensiilor semestrial: la data 1 aprilie și la data de 1 octombrie” au fost ignorată, excluzând sintagma „și la data de 1 octombrie” fără careva argumente și explicații din Nota informativă.

2. La Art. I al proiectului, ținând cont de faptul modificării titlului legii nr. 156/1998 propus în pct. 1 la Art. II al proiectului, propunem ca sintagma „pensiile sociale de stat”, în art. 32 al Legii nr. 544-XIII din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului nou propus de autor, să fie substituită cu sintagma „sistemul public de pensii”.

3. La Art. II, pct. 2 al proiectului, prin introducerea „Articolul 1. Obiectivul public de pensii” au fost excluse din Legea nr.156/1998 prevederile art.1 „Noțiuni principale”, excluderea căroră le considerăm nemotivate.

CNSM propune completarea articolului 1 „Noțiuni principale” al legii în vigoare, după noțiunea „pensiile sociale de stat” cu noțiunea „pensie de bază - suma fixă acordată din bugetul de stat beneficiarilor de pensie pentru limita de vârstă și pensii de dizabilitate în condițiile prezentei legi”.

Pentru prevederile **pct. 2 al proiectului, despre „Obiectivul public de pensii”** propunem să fie instituit „Articolul 1¹” cu modificarea pct. 3 în „Articolul 1²”.

4. La Art. II, pct. 5 al proiectului, referitor la alineatul (2), litera a) al art. 4 din Legea nr. 156/1998, propunem după cuvântul „contribuțiile” de completat cu cuvântul „individuale”, pe motivul că venitul mediu lunar asigurat valorizat se calculează reieșind din suma contribuțiilor individuale plătite pentru perioada de cotizare (vezi anexa nr.1 la proiectul de lege).

5. La Art. II, pct. 6 al proiectului, referitor la alineatul (2), litera b) al art. 5 din Legea nr.156/1998, CNSM propune după cuvintele „de către unul din părinți” de completat cu sintagma cu următorul cuprins: „, , **bunicul, bunica, o altă rudă care se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului**” mai departe după text.

Această propunere relevă din prevederile alineatului (2) al art.18 din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr.289 din 22.07.2004, care stipulează că de indemnizație lunară pentru creșterea copilului beneficiază, la cerere, opțional: unul dintre părinți, bunelul, bunica, o altă rudă care se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului, precum și tutorele, dacă sînt persoane asigurate și îndeplinesc condițiile de realizare a stagiului de cotizare prevăzute la art. 6 alin. (1), (2) sau (3).

6. La Art. II, pct.6 al proiectului, referitor la alineatul (2), al art. 5 din Legea nr.156/1998, CNSM propune completarea lui cu litera h), cu următorul conținut: „, h) perioada asigurată de activitate realizată în entitățile din partea stîngă a Nistrului după 1 ianuarie 1992”. Sindicatele solicită asimilarea perioadelor de activitate a persoanelor care locuiesc în partea dreapta a Nistrului, dar care după 1 ianuarie 1992, au activat în entitățile din partea stîngă a Nistrului, transferînd contribuțiile de asigurări sociale în bugetul Transnistriei, cu „perioadele necontributive”. Vă aducem la cunoștințe, că salariaților din structurile teritoriale din subordinea SA „Moldovagaz”, Î.S. Calea Ferată din Moldova, la ieșirea la

pensie nu se includ în stagiul de cotizare anii de activitate în entitățile din partea stînga a Nistrului după 1 ianuarie 1992 și la calcularea pensiei venitul pentru această perioadă se include în calcul cu „0”, pe acest motiv cuantumul pensiilor se micșorează esențial, salariații nefiind vinovați că contribuțiile au fost transferate nu în bugetul Republicii Moldova. Republica Moldova, în baza contractelor bilaterale cu alte state, include în calcul perioadele asemănătoare. Dat fiind faptul că Republica Moldova nu poate încheia asemenea contract cu Transnistria, pe motivul că aceasta este componenta republicii, suntem convinși că statul trebuie să ia răspunderea pentru acești cetățeni, să stabilească pensia și să achite din bugetul de stat.

7. La Art. II, pct. 6 al proiectului, referitor la alineatul (3), al art. 5 din Legea nr.156/1998, CNSM propune completarea după litera „f)” cu litera „h)”, pe motivul expus în pct. 6 al avizului CNSM.

8. La Art. II, pct. 7 al proiectului, referitor la alineatul (2), al art.6 din Legea nr.156/1998, CNSM propune expunerea lui în următoarea redacție:

„(2) Stagiul de cotizare al persoanelor angajate în baza contractului individual de muncă se calculează prin însumarea contribuțiilor individuale calculate și achitate în mărimile cotelor acestora stabilite de legislație și împărțirea acestei sume la 12. Rezultatul obținut se rotunjește pînă la o unitate după virgulă.”

Propoziția „Cuantumul minim lunar al contribuțiilor nu poate fi mai mic decît cuantumul contribuțiilor calculate din salariul minim lunar pe țară stabilit de legislație” urmează să fie exclusă, deoarece prin această prevedere asiguratul va fi sancționat de două ori. Or, în formula de calcul a venitului mediu asigurat valorizat, suma contribuțiilor individuale plătite pentru perioada „i” de cotizare urmează să fie luată în valoarea reală, numărul lunilor pentru care s-au calculat și s-au achitat contribuțiile individuale, conform datelor Registrului. Prin această prevedere va fi micșorat nefondat stagiul de cotizare și respectiv, cuantumul pensiei.

Mai mult decît atît, noțiunea „cuantrum minim garantat al salariului în sectorul real” a fost pusă în aplicare din anul 2008 în Legea salarizării și, totodată, în sfera bugetară ca garanție minima se utilizează „salariul minim pe țară” care la moment este de 1000 de lei și de 2,1 ori mai mic decît cunatumul minim gartantat al salariului în sectorul real (2100 de lei).

În notă nu este explicat motivul de ce stagiul de cotizare urmează să se calculeze proporțional sumei achitate, în cazul în care suma anuală a contribuțiilor achitate este mai mică decît suma anuală a contribuțiilor calculate din cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real, stabilit de legislație.

9. La Art. II, pct. 9 al proiectului, referitor la alineatul (1¹), al art. 8 din Legea nr.156/1998, CNSM propune ca sintagma „realizat începînd cu 1 ianuarie 1999” să fie substituită cu sintagma în următoarea redacție „realizat pentru toată perioada de activitate” și mai departe după text, deoarece conform alineatului (1) al

acestui articol „baza de calcul al pensiei o constituie venitul mediu lunar asigurat din toată perioada de activitate”.

La alineatul (3) al acestui articol, propunem completarea sintagmei „art. 5, alin. (2) după litera a¹)” cu litera „h)” și mai departe după text, reieșind din propunerile CNSM expuse în pct. 6.

La alineatul (5) referitor la abrogarea prevederilor ca „Plafonul venitului anual din care se calculează contribuțiile individuale se stabilește prin legea anuală a bugetului asigurărilor sociale de stat”, CNSM consideră nefondată pe motivul că se propune stabilirea pensiei maxime, care nu va depăși 5 salarii medii lunare pe țară.

La alineatul (9), după litera „e)” propunem completarea cu litera „h)” și mai departe după text, reieșind din propunerile CNSM expuse în pct.6.

10. La Art. II, pct. 12 din proiect, referitor la redacția nou propusă a art. 12, în alin. (1) cuvântul „mediu” de substituit cu cuvântul „minim”, în conformitate cu prevederile Legii nr. 133 din 13.06.2008 cu privire la ajutorul social.

11. La Art. II, pct.14 al proiectului, referitor la articolul 13 din Legea nr.156/1998, CNSM nu susține completarea acestui articol cu alineatul (1¹) pentru că această propunere va conduce la neatingerea acelui scop al reformei de pensionare stipulat în pct.4.1. al Conceptului unic care prevede „asigurarea unui trai decent beneficiarilor de pensii”.

CNSM insistă la respectarea prevederilor pct. 2.2. din Subacțiunea nr. 2 al Obiectivului strategic 3 al Conceptului unic privind „Indexarea pensiilor semestrial: la data 1 aprilie și la data de 1 octombrie” prin expunerea alineatului (1) al art.13 în următoarea redacție:

„(1) Pensiile se indexează semestrial: la 1 aprilie și la 1 octombrie. Coeficientul de indexare pentru 1 aprilie constituie media dintre creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum și creșterea anuală a salariului mediu pe țară pentru anul precedent, determinate în modul stabilit de Guvern. Coeficientul de indexare pentru 1 octombrie, constituie creșterea indicelui prețurilor de consum pentru perioada ianuarie-iunie a anului în curs. În ambele cazuri, indexării fiind supusă numai partea de pensii achitată din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat”.

12. La Art. II, pct.16 al proiectului, referitor la articolul 15 din Legea nr.156/1998, CNSM nu susține prevederile alin. (2) nou propus, conform căruia „persoana care, la împlinirea vârstei standard de pensionare, nu are un stagiul minim de cotizare, prevăzut în alin.(1), are dreptul la alocație în condițiile Legii privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni” pe motivul că persoana, fiind asigurată și achitând pe parcursul a 15 ani de contribuții de asigurări sociale se compară cu cetățenii care nu au activat deloc.

În acest context insistăm la păstrarea prevederilor alineatelor (1) și (2) ale acestui articol în redacția actuală.

13. La Art. II, pct.17 al proiectului, referitor la noul articol 15¹, propunem ca la alin. (4) de substituit cuvintele „la cerere” cu cuvintele „din oficiu” și în final să fie adăugată sintagma „și perioadelor contributive realizate după stabilirea dreptului la pensii anticipate”.

14. La Art. II, pct.22 al proiectului, referitor la noua redacție a alin. (1) 24 propunem ca în final să fie adăugată sintagma „sau a unei pensii pentru limită de vîrstă”.

15. La Art. II, pct.23 al proiectului, referitor la noul cuprins al art. 26 după sintagma „beneficiar de pensie” de adăugat sintagma „pentru limită de vîrstă”.

16. La Art. II, pct.26 al proiectului, referitor la articolul 33 din Legea nr.156/1998, CNSM propune în alineatul (4¹) nou propus, ca sintagma „pot solicita o singură dată reexaminarea pensiei” să fie substituită cu sintagma „au dreptul la reexaminare anuală a pensiei”.

Această modificare are drept scop corelarea cu principiul obligativității, conform căruia drepturile de asigurări sociale se exercită corelativ îndeplinirii obligațiilor și cu principiul contributivității, conform căruia drepturile de asigurări sociale se cuvin în temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite.

17. La Art. II, pct. 30-31 al proiectului, referitor la articolele 41 și 42 din Legea nr.156/1998, CNSM este categoric împotriva majorării vîrstei de pensionare și stagiului de cotizare pentru bărbați și femei. Drept argument este faptul că speranța de viață în Republica Moldova este încă la un nivel foarte jos în comparație cu alte țări. Conform datelor BNS în anul 2015 speranța de viață la naștere a constituit 75,5 ani pentru femei și 67,5 ani pentru bărbați.

Raportul Mondial privind Îmbătrînirea Populației pentru anul 2015, elaborat de Organizația Națiunilor Unite, în anii 2010-2015, menționează că în Republica Moldova speranța de viață la vîrsta de 60 de ani a constituit 14,8 ani pentru bărbați și 19,5 ani pentru femei, țara noastră ocupînd penultimul loc și respectiv ultimul loc în clasamentul țărilor europene după mărimea acestui indicator important.

Totodată, conform studiilor făcute de Centrul de Cercetări Demografice, speranța de viață sănătoasă pentru bărbații în vîrstă de 15-19 ani este de 54,1 ani, iar femeile au speranța de viață mai mare – 62 de ani.

18. La Art. II, pct. 32 al proiectului, referitor la abrogarea Capitolului VI din Legea nr.156/1998. Sindicatele își exprimă dezacordul absolut, provocat de intenția de a lipsi funcționarii publici de garanția socială, regăsită actualmente în legislația în vigoare, care face referință la modificarea formulei de calcul a mărimii pensiilor pentru categoria respectivă de asigurați.

În context, în scopul tratării funcționarilor publici din autoritățile publice centrale și locale cu recunoaștere și prețuire, precum și în scopul neadmiterii producerii unei nedreptăți enorme față de categoria respectivă de salariați, cerem păstrarea formulei de calcul a pensiei pentru funcționarii publici în cuantum de 75% din venitul mediu lunar asigurat.

19. La Art. II, pct. 33 al proiectului, referitor la redacția lit. d) din alin. (a) al art. 50 din Legea 156/1998, consideră necesar de a fi redactată ținând cont de noțiunile utilizate în Legea nr. 60 din 30.03.2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități.

20. La Art. II, pct. 34 al proiectului, referitor la articolul 52¹ din Legea nr.156/1998, CNSM este categoric împotriva valorizării veniturilor și reexaminării pensiilor beneficiarilor, ale căror pensii au fost stabilite în anii 2001-2008. CNSM propune ca cuvintele „începînd cu 1 ianuarie 1999” din alineatul (1) al acestui articol să fie substituite cu cuvintele „în perioada de activitate”, iar cuvintele „ în anii 2001-2008” din alineatul (3) de substituit cu cuvintele „în anii din toată perioada ieșirii la pensie pînă la 1 aprilie 2017”, deoarece prin această propunere se încălcă drepturile constituționale ale cetățenilor și principiile fundamentale ale unicității și egalității, înscrise în Legea organică privind sistemul public de asigurări sociale și Conceptul unic de reformare a sistemului de pensii, conform cărora, statul organizează și garantează sistemul public bazat pe aceleași norme de drept și asigură tuturor participanților la sistemul public un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege.

21. La Art. II, pct. 35 al proiectului, referitor la articolul 53, alin. (2) al Legii nr.156/1998, CNSM propune substituirea sintagmei „după 01.01.1999” cu sintagma „în toată perioada de activitate” și excluderea alineatului nou propus (2¹), precum și excluderea cuvintelor „alin. (2¹)” din propunerile înaintate la alin. (3).

22. La Art. II, pct. 37 al proiectului, referitor la articolul 56¹ al Legii nr.156/1998, CNSM insistă asupra menținerii condițiilor actuale de stabilire a pensiilor pentru unele categorii de salariați din domeniul culturii.

23. La Art. II, pct. 38 al proiectului, referitor la noua redacție a Anexei nr. 4 și Anexei nr. 5 al Legii nr.156/1998, propunem excluderea din proiect, deoarece CNSM insistă asupra calculării pensiilor din toate veniturile acumulate pe perioada activității. Mai mult decît atît, în condițiile economice de astăzi este dificil de a stabili „Coeficientul nivelului profesional”, dat fiind faptul că categoriile de calificare nu se utilizează (mai cu seamă în cazul aplicării sistemelor netarifare de salarizare), precum și faptul că o persoană poate activa pe parcursul vieții profesionale în mai multe funcții.

24. La Art. III, pct. 1 al proiectului, referitor la completarea art. 4 din Legea nr. 489/1999 cu un nou punct 1¹) ne expunem împotriva acestei completări, dat fiind faptul că reglementarea evidenței asiguraților din structurile de forță este realizată prin legile speciale ce vizează activitatea structurilor în cauză.

25. La Art. III, pct. 2 al proiectului, referitor la abrogarea art. 29 din Legea nr. 489/1999 sîntem împotriva abrogării acestuia, deoarece conform alin. (1), art. 20 din aceeași lege „Calculul și plata contribuției de asigurări sociale datorate de asigurații angajați cu contract individual de muncă și de angajatorul acestora se fac lunar de către angajator.” În cazul ne plății de către angajator a contribuțiilor de asigurări sociale de stat datorate pentru angajați, ultimii nu poartă nici o vină față de neîndeplinirea obligațiilor angajatorului.

26. La Art. VI, alin. (3) al proiectului, referitor la anularea suportului financiar de stat prevăzut de art. I, II, III din Legea 147/2014. Nu susținem anularea acestora atîta timp cît nu va fi instituită pensia de baza pentru toate categoriile de beneficiari de pensii pentru limită de vîrstă și dizabilitate.

27. La Art. VI, alin. (4) al proiectului, referitor la abrogarea Legii nr. 60/2014 nu susținem propunerea în cauză, deoarece aceasta nu a fost argumentată în Nota informativă.

CNSM insistă ca proiectul dat de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative și avizul sindicatelor pe marginea acestuia să fie puse pentru discuție în cadrul ședinței Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective, pînă la examinarea acestuia de către Guvern.

În cazul în care propunerile și obiecțiile sindicatelor nu vor fi luate în considerare, ne rezervăm dreptul de a purcede la alte acțiuni, în conformitate cu legislația în vigoare.

Cu respect,

Președinte

Oleg BUDZA